

Gelin Ağaçlar

– Veysel Başer · 21 Şubat 2016

Gelin Ağaçlar

Terörün iyice azdığı, komşu ve bazı çevre ülkelerle olan sorunların savaşa doğru yönlendiği bir dönemde birilerinin, “İlla maden” demesinin mantığını anlamış değilim. Ülkesini ve milletini seven insanlar, böyle bir zamanda, arkasında devlet büyüklerinin desteği olsa bile toplumsal gerginliklere neden olmazlar. Gerçi; milletin en dokunulmazına küfreden birisinden başka türlü de beklenmez de...

Ülkeyi yönetenlerin, her zamandan daha fazla birlik ve beraberlik çağrısı yaptıkları böyle bir zamanda içişleri bakanının, “Ezip geçin” demesi de ayrı bir garabet. (Duyum ve yazılanlar o yönlü. Tv. Görüntülerinde, güvenlik güçlerinin davranışları bu yönlü görünüyor.)

Akıl tutulması dedikleri, bunlar herhalde...

1968-1972 yılları arası, Artvin’de görev yaptım. Orman yollarının planlanması, aplikesi ve kontrolü gibi çalışmalar nedeniyle Artvin’in dağını taşını bilirim dersem abartmış olmam.

Cerattepe civarında da epey emek verdiğim çalışmalarım oldu. Bunlardan birisi de, şimdiki Artvin-Kafkasör yolu.

Kafkasör Yayla’sı, Artvinlilerin temiz oksijen kaynağıdır. İnsanı ferahlatan, piknik ve konaklama yeridir. Turizm alanıdır. Boğa güreşlerinin arenasıdır. Artvinlilerin olmazsa olmazıdır Kafkasör.

Kafkasör ötesinde ve yükseğinde olan Cerattepe’de açılacak bakır ve altın maden sonrası Kafkasör, yukarıda belirttiğim değerlerini yitirecektir. Cerattepe’den yağacak bakır ve altın tozları solunarak yutulacak. Artvin’e kadar inecek bu tozlar, soluyanların merkezi sinir sistemlerini etkileyecek. Özellikle altın tozları, akciğerlerde iltihaplara neden olacaktır. Üç-dört sene Artvinliler, ciğerlerinden rahatsız oldukları için Deli horonu biraz zor oynarlar...

İnsanlar gibi ağaçlar da solur. İbrelerine bakır ve altın tozu bulaşan güzelim ladin ağaçları da soluklanma zorluğu çekerler. Bu kirlilikle bir süre sonra kelleşir, ardından da öleceği için kesilirler. Orman emvali olarak taşınamayacak yerlerde ise, devrilene kadar bir ucube olarak dururlar. Kafkasör’deki ağaçlar da maruz kalacaklar bu tehlikeye. Bir süre sonra, şimdilerde kuşların cıvı cıvı olduğu Kafkasör Yayla’sına, baykuşlar bile gelip tünemeyecek...

1877-1878 yıllarındaki Osmanlı_Rus savaşından sonra Artvin Rusların istilasına uğruyor. Ruslar da Kafkasör’ün değerini anlıyor. Yaylı arabaların rahat çıkacağı % 5 meyilli, çok fazla dönemeçli yol yapıyorlar buraya. 1972 yılı nisan ayına kadar hizmet veriyor bu yol. Kamyonlara dar geliyor yol. Özellikle dönemeçlerde dönemiyorlar. Yapılacak yeni yolun planlanması, aplikesi ve yaptırılması görevi verildi bana. Arazi incelemesi sonrası, çok yönlü hizmet verecek (Şehrin yukarıya genişlemesi, Genya Dağı eteklerine dağılmış yerleşimcilere ulaşım gibi) bir yol güzergahı tespit edip aplikesini yaparak inşaatına başlattım. Yolun yapılışı sırasında bana her türlü destek veren, (Bir dozer daha getirtme gibi) Artvin Orman İşletme Müdürü Erdoğan Balmumcu’nun emeğini de belirtmek boynumun borcu. 1997 yılında Artvin’e gittiğimde, yolun asfaltlandığını gördüm. Kafkasör Yayla’sına çıkarken eserimle göğsüm

kabardı biraz...

Yaptığım işlerden söz etmesini sevmesem de bunları şunun için aktardım. Şimdi o yol, millete küfredenlerin çıkarı için acımasızca çığneniyor. Eziliyor. Doğasıyla yaşama uğruna mücadele edenlerin bu yoldan zorla atılmak istenmesini, kendimi bir Artvinli kabul ettiğim için kabullenemiyorum...

Asıl acı olaylar bundan sonra yaşanacak.

Belki ömrüm vefa etmez, görmeyebilirim. Bu yazıyı okuyanlar, çok değil beş on sene sonra, şimdi öngördüğüm felaketlere mutlaka tanık olacaklar.

Cerattepe'de çıkarılacak bakır ve altın madenine ait maden materyalinin Samsun'a taşınacağı belirtiliyor. Kimse inanmıyor buna. Velew ki Samsun'a taşınacak. Kafkasör yolu ve Artvin şehir içi caddeler o yükü -araçları- taşıyamaz. Kazalar, kavgalar olur. Acı olaylar yaşanır.

Asıl tehlike şu. Bakır madeninin çıkarılması ve işlenmesinin doğaya ne kadar zarar verildiğinin en yakın ve acı örneği Artvin'in Murgul ilçesidir. İlçenin üst taraflarında ot bile bitmiyor...

Asıl büyük tehlike gelecekte. O konu hiç dikkate alınmıyor.

1970-71 yıllarında, o zamanki Sovyetler Birliğinden ülkemize kabuk böceği istilası oldu. O zamanlar böcek üremesinin, Gürcistan'daki orman içinde açık işletilen bir madenden kaynaklandığı söylendi. Posof'taki ladin ağaçlarını tarumar eden böcek akını, Şavşat tarafından Artvin ormanlarına daldı. Orman Genel Müdürlüğünün bütün haşere mücadele grupları Artvin'e geldi. Ormanlardaki ladinlere yönelen kabuk böceğinin Latince ismine de "Komünist" ilavesi yaptılar. Dendroctonus micans communis. Kabuk böceğine maruz kalan ağaçlar kesiliyor, soyulan kabuklar yakılarak böcekler imha ediliyordu. Bu mekanik ve ilaçlama mücadelesiyle böcek istilası büyük oranda engellendi. O zamandan bugüne değin, üstelik kabuk böceklerini yiyen bir başka böcek türü üretilerek biyolojik mücadele de eklendiği halde ladin ormanları hala tehlike altında. Ladin ve köknar ağaçları, olumsuz şartlardan çok çabuk etkilenirler.

Kabuk böceklerinin en fazla yayılma ortamı, atmosferik kirlenmelerle ağaçların sağlıklı gelişemeyişleridir.

Cerattepe'de yapılacak açık bakır ve altın madeni işletmesiyle , özellikle patlayıcı madde kullanılacağından, toz halindeki bakır molekülleri yükselerek ladin ağaçlarının üzerine yağacaktır. Altın üretimi için akıtılacak zehirli sular da kökleri tahrip edecek. Sonuç olarak ladin ağaçları hatta köknarlar bile sağlıksız yetişecekler. Ormanların gelin ağaçları olan bu güzelim ağaçlara, kabuk böcekleri üşüşecektir...

İddia ediyorum. Üç-beş sene sonra Cerattepe ve çevresindeki bütün ladinlerin tamamı ve köknarların bir bölümü, kabuk böceklerinin istilasına uğrayıp kuruyacaklardır. Hatta, o civarda mevzi olarak bulunan sarıçamlar yok olacaktır. Milli Park olan Hatila Dere havzasında bulunan anıt ağaç niteliğindeki boylu muhteşem ladin ve köknar ağaçları bu maden yüzünden sararıp solacaklardır. Bütün bunların yok olması, maddi bir değerle ölçülebilir mi?

Artvin ormanların korunması için bu olası ağaç katliamına en başta ormancılar karşı çıkmalı.

Felaket tellallığı yapmıyorum. Yapılmasını da sevmem. Açık işletme yapılan madenlerin çevreye verdikleri zararları, görevim gereği çok yerde gördüm. Deneyimlerim öngörülere yöneltiyor beni.

Değerli Artvinliler! Ailevi yakınlığı bir yana bırakıp, Artvin'e epey hizmet eden ve kendini Artvinli

sayan bu hemşerinizin öngörülerini yabana atmayın... Demokratik ve hukuksal mücadelenizde aranızda olamasam bile, yüreğim sizlerle...

“Gelin ağaçlar” solmasın...Kafkasör yok olmasın...

Veysel Başer

Fotoğraf: Artvin Kafkasör'deki boğa güreşleri festivali.